

na morsko plovil

*Slovensko morsko
ribištvo med
Trstom in Timavo
skozi stoletja*

SLOVENSKI ETNOGRAFSKI MUZEJ
Ljubljana, Metelkova 2
4. - 28. marec 1999

TEHNIŠKI MUZEJ SLOVENIJE
Bistra pri Vrhniki
6. april - 2. maj 1999

Razstavo je pripravil Bruno Volpi Lisjak iz Trsta

Slika ob naslovu: Tunolov pod Križem, akvarel marinista Alberta Sirka (1887-1947)

Slikar Žnidarčič, čupa z mrežami v nabrežinskem bregu, potegnjena v fasal, 1932.

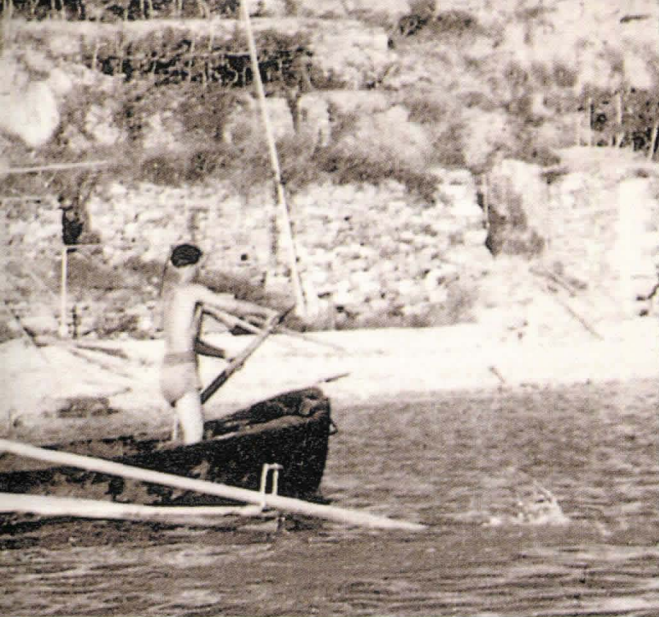

Enega izmed možnih odgovorov na to vprašanje prinaša razstava o večstoletnem obstoju slovenskega morskega ribištva v vaseh med Trstom in Timavo. Z njo smo nastavili svojstveno vabo; vsem, ki radi ribarijo v globinah neznanih znanj - tako tistim, ki v svojih žilah nosijo valovanje morja, kot onim, ki Slovenijo doživljajo le kot deželo gora, hribov in dolin.

V Slovenski etnografski muzej je Vonj po morju prinesel veter iz zamejstva. Razstavo je pripravil zamejski samohodec in ne katera izmed tamkajšnjih ustanov. Bruno Volpi Lisjak je prav izjemen posameznik: kapitan, ki je pod raznimi zastavami preplul vsa morja sveta; strokovnjak in dolgoletni tehnično-komercialni manager v tržaški ladjedelnici; učitelj pomorskih ved in jadriranja v slovenskem jadralnem klubu Čupa v Sesljanu; neutruden član Odseka za etnologijo Narodne in študijske knjižnice v Trstu in - kar velja še posebej poudariti - ponosen Slovenec, zaljubljen v kulturno dediščino svojega okolja. Eden izmed začetkov poti, ki je Bruna Volpija Lisjaka pripeljala do njegove razstave, je bil morda davni obisk Slovenskega etnografskega muzeja.

*ali
vonj po morju
smo mar (bili) Slovenci vendarle tudi ribiči in pomorščaki?*

...e, Miroslava Pahorja, dolgoletnega ravnatelja Pomorskega muzeja v Piranu, v mesto na peklju, Pahor s pomočjo ševilnih sogovornikov z Gorenjske, Slovenskega celinskega zaledja z morjem in s pomorstvom: na primer o "šifhalcu", "Lalbach", ki so jo leta 1841 gradili na Reki iz hrastovega lesa, dobavljenega iz druga primorska mesta vozili 30 do 40 metrov dolge jambore; o "jamborni Studenem, Landolu ter čez Ubelsko proti Razdrtem. Slovenci torej vsaj nekoč

...a bi le-ta prispevala tudi k temu, da bi vsi v matični domovini, še posebno in važnost predstavljata morje in obala. Obenem pa ne smemo pozabiti, da

...kovnimi in posameznimi predmetnimi viri pripoveduje večstoletno zgodbo o tem etnografskem muzeju (in za tem še v Tehniškem muzeju Slovenije)

Sporočilo razstave pa je tudi zavedanje: tega, da v brez-mejni Evropi ne bomo imeli več za-mejcev, temveč le Slovence - italijanske (ali druge) državljanke, vendar del nas; tega, da je v teh zdaj še čez-mejnih krajih doma dedščina, ki sooblikuje naša nacionalno kulturno istovetnost; in tega, da bi enoviti slovenski etnični in kulturni prostor ne smel biti le papirnata beseda.

Veter, ki je pripihal Vonj po morju, bi lahko bil zdrav.

mag. Inja Smerdel

direktorica Slovenskega etnografskega muzeja

- 1 Dokument o čupi iz arhiva SEM.
- 2 Čupa Marija v morju ob nabrežinskem bregu Pri čupah, pred prevozom v Etnografski muzej v Ljubljano. Na veslih: 1892 rojeni lastnik Avgust Caharija, na vesliču pa leta 1928 rojeni sin Valentin, po domače Tina Babčev. Foto: Edi Selhaus, 1947.
- 3 Lunolov na začetku stoletja v Dragi pod Nabrežino.
- 4 Verjetno najstarejša fotografija slovenskega ribiča, posneta okoli l. 1887 pri pristanu Čedad, pred razširitev miramarske ceste.
- 5 Križki pristan leta 1929 prepeln bragocov in mrež.
- 6 Zadnji ribiški podjetnik iz Nabrežine, ki je posedoval tudi visokomorsko ladjeve. Iva Pertot, po domače Gospodič, rojen leta 1923.

G. Rieger, Barkovlje s čupo v ospredju, 1841.

RIBIŠKA ZADRUGA

reg. zad. om. por.

SV. KRIŽ - TRST

Pečat z ribo, ki ga je uporabljala edina slovenska pomorska ribiška zadruga.

Namen razstave je tudi naslednji: pritegniti pozornost zasebnih in javnih ustanov ter jih opozoriti na potrebo po ustanovitvi muzeja ali stalne razstave v enem izmed krajev ob obali med Trstom in Devinom - po zgledu podobnih muzejev v nekaterih francoskih, nizozemskih in skandinavskih obalnih mestih; razstave, ki bi bila didaktično in turistično privlačna in ki bi ohranjala vsaj en del kulturne dediščine primorskih Slovencev v tržaški in devinsko-nabrežinski občini ter ovrednotila zanemarljivo pomorsko zgodovino našega naroda.

Bruno Volpi Lisjak

SLOVENSKI ETNOGRAFSKI MUZEJ

Metelkova 2, 1000 Ljubljana
telefon: 061 132 53 68
telefaks: 061 132 53 77
www.etno-muzej.si

Odperto:

torek - nedelja 10.00- 18.00
ponedeljki: zaprto

Vstopnina:

Vstopnice veljajo za razstavišči
obeh muzejskih hiš.
odrasli: 500 SIT
šolarji, študentje,
upokojenci: 300 SIT
skupine nad 10 oseb: 300 SIT

Prost vstop:

ob nedeljah
imelniki veljavnih muzejskih kartic
imelniki mednarodnih mladinskih in
študentskih izkaznic
predšolski otroci
otroci v spremstvu staršev

Tehniški muzej Slovenije

Parmova 33, p.p.3525, 1001 Ljubljana
telefon: 061 317 588 (uprava muzeja)
telefaks: 061 317 588
Zbirke v Bistri pri Vrhniki:
Bistra, 1353 Borovnica
telefon: 061 753 871
www.tms.si

Odperto:

Muzej je odprt od marca do novembra:
torek - petek ; 09.00- 16.00
sobote: 09.00 - 17.00
nedelje in prazniki: 10.00 - 18.00
ponedeljki: zaprto

Vstopnina:

odrasli: 500 SIT
učenci, dijaki, študentje: 350 SIT
predšolski otroci: 100 SIT
upokojenci: 400 SIT

Avtor razstave: **Bruno Volpi Lisjak**, kustadinja razstave: **Polona Sketelj**,
oblikovanje: **Mojca Turk**, koordinacija in stiki z javnostmi: **Nina Zdravič Polič**
Izdal in založil: Slovenski etnografski muzej, zanj Inja Smerdel,
Tiskarna: Graphart, Tist 1999, Naklada: 10.000

Vse ilustrativno gradivo (razen dokumenta iz arhiva SEM), uporabljeno za notis zloženke, je iz avtorjeve knjige
Slovensko pomorsko ribištvo skozi stoletja od Trsta do Timave. Vsi razstavljeni predmeti so iz avtorjeve zbirke in
dediščine posameznih ribičev.

Postavitve razstave so podprli:

Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije, Ministrstvo za zunanje zadeve, Urad RS za Slovence v
zamejstvu in po svetu, Občina Vrhnika

EUROSAVA - 1 SLOVENSKI ETNOGRAFSKI MUZEJ LJUBLJANA
poslovne stor.

K E.01 A.11.02
1999

020000398

COBISS •